

Ministerstwo Sprawiedliwości

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Posiedzenie Siódme

Aleje Ujazdowskie 11, sala 501

Warszawa, 15 stycznia 2026 r.

**Protokół z Siódmego Posiedzenia
Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości
w dniu 15 stycznia 2026 roku
(Aleje Ujazdowskie 11, sala 501, godz. 12.00-16.00)**

Uczestnicy :

prof. UAM dr hab. Piotr Władysław Juchacz – Przewodniczący Rady

Małgorzata Kosicka

Małgorzata Miszkin-Wojciechowska

Marian Radoła

Ewa Rysińska

Martyna Skibniewska

Maciej Sopyło

Karina Spytkowska (gość, on-line)

Aleksandra Smoter, Sekretarz Rady

Agnieszka Stankiewicz, Naczelnik Wydziału ds. Strategii Departamentu Analiz i Strategii

1. **Otwarcie spotkania, powitanie zaproszonych gości i członków Rady** przez Przewodniczącego Rady ds. Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości prof. UAM dra hab. Piotra W. Juchacza.
2. Przewodniczący Rady ds. Ławników przedstawił informację na temat **spotkania z Dyrektorem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury prof. dr. hab. Piotrem Girdwoyniem** w dniu 11 grudnia 2025 roku dotyczącego współpracy przy realizacji postulatów Rady zawartych w Uchwale nr 6/2025, w tym nowelizacji Ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. W spotkaniu brała także udział Małgorzata Kosicka, członkini Rady i zastępca dyrektora Departamentu Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości, która przedstawiła Radzie informację na temat najbliższych etapów prac nad przygotowaniem projektu nowelizacji ustawy o KSSiP. Przewodniczący Rady podkreślił konieczność zawarcia porozumienia o oficjalnej współpracy pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości i Radą ds. Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości a KSSiP w zakresie opracowywania programów szkoleniowych i przygotowywania szkoleń, na co zwrócił jego uwagę Dyrektor KSSiP.
3. Informacja na temat działań związanych z realizacją **porozumień dotyczących współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z miastami** w sprawie promocji instytucji udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Płocku i Lublinie (udział przedstawicieli Rady w spotkaniach władz tych miast z ławnikami i przedstawicielami lokalnych sądów) i informacje o promocji wyborów uzupełniających ławników w Ciechanowie i Warszawie.

Najpierw Pan Maciej Sopyło opowiedział o działaniach na rzecz promocji instytucji ławnika podejmowanych w Ciechanowie, mieście, które podpisało umowę z Ministerstwem Sprawiedliwości dotyczącą promocji funkcji ławnika i aktywnie realizuje ją poprzez ciekawą kampanię związaną z naborem ławników do sądów. Pokazuje to, że takie porozumienia mogą mieć sens i mają realne przełożenie na działania samorządów, choć ich efekty dopiero będzie można ocenić z czasem.

Zdano sprawę także z uczestnictwa członków Rady podczas kolejnych spotkań ławników z przedstawicielami urzędów miast w celu wdrażania porozumień Ministerstwa Sprawiedliwości z miastami. Pan Maciej Sopyło wraz z Panią Martyną Skibniewską uczestniczyli w bardzo udanym spotkaniu w Płocku, w którym wzięli udział m.in. Prezydent miasta, przewodniczący rady miasta oraz prezes sądu. Obecność prezesa sądu była szczególnie cenna, ponieważ wyjaśniał on szczegółowo kwestie dotyczące losowania ławników i nierównego obciążenia pracą, podkreślając, że system jest losowy i sprawiedliwy w dłuższym okresie, choć nie zawsze „równy” w krótkim czasie.

Pani Martyna Skibniewska zwróciła także uwagę na postulaty formułowane przez ławników podczas tych spotkań, a w szczególności dodatki emerytalne, choć przyznała, że ich wprowadzenie w oczekiwanym kształcie jest mało prawdopodobne.

4. W związku z postulatami stawianymi przez środowisko sędziów społecznych Przewodniczący Rady prof. Piotr W. Juchacz otworzył dyskusję na temat zmian zapisów ustawy p.u.s.p. w zakresie wieku ławników. Przewodniczący Rady zaproponował rozważenie wzorowanego na pionierskich w Europie rozwiązaniach angielskich wskazania górnej granicy wieku, do której obywatele mogą pełnić funkcję ławnika na 75 lat oraz obniżenie wieku, od którego można pełnić funkcję ławnika, do 26 lat.

Wywiązała się obszerna dyskusja na temat zmiany limitów wieku dla ławników, w której m.in.:

- Pani Małgorzata Miszkin-Wojciechowska zaznaczyła, że wiek 26 lat jest spójny z wymogami dla mediatorów, a przecież nie jest to funkcja o mniejszym zakresie odpowiedzialności;
- Pani Martyna Skibniewska wyraziła wątpliwość co do obniżania wieku, wskazując, że sędziowie zawodowi oczekują od ławnika przede wszystkim doświadczenia życiowego, którego młodym osobom może brakować;
- Pan Marian Radoła opowiedział się za podniesieniem górnej granicy, podając przykłady osób powyżej 80. roku życia, które zachowują pełną sprawność intelektualną i mogłyby służyć wiedzą;
- Prof. Piotr W. Juchacz podkreślił, że w Polsce – a nie jest to rozwiązanie spotykane w większości państw – kandydatom na ławników stawiany jest wymóg posiadania zaświadczenia od lekarza o zdolności do pełnienia funkcji ławnika (Art. 158. § 1. Ust. 6 u.p.u.s.p.), co wzmacnia argument za podniesieniem górnej granicy wieku; ponadto stwierdził, że nie można zestawiać górnej granicy wieku dla ławników z górną granicą wieku dla sędziów etatowych, gdyż nieporównywalne jest obciążenie sędziego pracującego na pełnym, czy nawet na połowie etatu, z pracą ławnika, który orzeka średnio raz lub dwa razy w miesiącu.

W konkluzji dyskusji Rada wstępnie ustaliła podjęcie na kolejnym posiedzeniu uchwały rekomendującej nowelizację u.p.u.s.p. poprzez wskazanie w ustawie górnej i dolnej granicy wieku, w którym obywatele mogą pełnić funkcję ławnika na 26 lat i 75 lat. Zdaniem członków Rady poszerzenie zakresu wieku dla kandydatów na ławników z jednej strony przyczyni się do większej reprezentatywności obywateli pełniących funkcję

ławnika, z drugiej pozwoli włączyć tych obywateli w wieku emerytalnym, którzy nadal mogą i chcą służyć swojej wspólnocie społecznej wiedzą i doświadczeniem.

5. W kolejnym punkcie posiedzenia kontynuowano dyskusję nad projektem *Poradnika dla Rad Sędziów Społecznych [Ławniczych]*. W dyskusji udział wzięła (on-line) kierowniczką Zespołu ds. przygotowania Poradnika dla Rad Ławniczych Pani Karina Spytkowska (Przewodnicząca Rady Ławniczej w SR Katowice-Zachód).

Pani Karina Spytkowska przedstawiła wynik dotychczasowych prac w postaci struktury treści poradnika i poprosiła o merytoryczne wsparcie. Zaznaczyła, że chciałaby, aby publikacja zawierała także perspektywę sędziowską (jak sędziowie widzą współpracę z radami ławniczymi).

Pan Marian Radoła zwrócił uwagę na konieczność uregulowania w poradniku kwestii etyki ławników, cytując przykłady „bezpprawnych” zapisów w regulaminach niektórych rad ławniczych dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej ławników.

Zwrócono uwagę, że to są jednak dwie odmienne kwestie, a ponieważ planowane jest powołanie osobnego zespołu do stworzenia profesjonalnego kodeksu etyki sędziów społecznych, to Rada zdecydowała, że w poradniku znajdzie się krótka przystępna forma podstawowych zasad etycznych (np. w formie plakatu lub ikonografiki), którą rady ławnicze będą mogły wywiesić w swoich pokojach jako motto przewodnie.

Ustalono autorstwo poszczególnych rozdziałów i wyznaczono terminy:

- 26 lutego 2026 r., godz. 10:00: Spotkanie robocze zespołu, online (na platformie Teams) w celu omówienia tekstów.
- 23 marca 2026 r.: Termin przygotowania roboczych wersji materiałów (draftów) przez wszystkich autorów i przesłania ich do koordynacji.
- Czerwiec 2026 r.: Oficjalna prezentacja gotowego poradnika podczas ogólnopolskiego Dnia Sędziego Społecznego i towarzyszącej mu konferencji organizowanej przez Radę i Ministerstwo Sprawiedliwości.

6. Informacja Pana Macieja Sopyło na temat spotkania z ławnikami sądów powszechnych, online na platformie Teams w dniu 27 listopada 2025 roku, w sprawie uczestniczenia przez ławników w lekcjach na temat instytucji ławnika w szkołach.

Pan Maciej Sopyło poinformował, że w spotkaniu wzięło udział 160 ławników i wielu z nich zgłosiło gotowość do prowadzenia lekcji w szkołach, jednak jak na razie w ankiecie Microsoft Forms, w której ławnicy zostali poproszeni o informowanie o zrealizowanych lekcjach, nie odnotowano jeszcze żadnej przeprowadzonej lekcji, co może być spowodowane stosunkowo krótkim czasem od spotkania i koniecznością ustalenia terminów ze szkołami i nauczycielami. Przewodniczący Rady zasugerował, że – zgodnie z sygnałami docierającymi do członków Rady – problemem może być brak instytucjonalnego wsparcia – szkoły boją się wpuszczać osoby prywatne, dlatego maile z propozycją spotkania powinny wychodzić oficjalnie albo od rad ławniczych, albo z sądów.

Pan Maciej Sopyło poinformował, że 22 stycznia 2026 roku ma odbyć się kolejne spotkanie on-line z ławnikami, które ma bazować na doświadczeniu tych ławników, którzy już mieli lekcje w szkołach.

7. Następnie Przewodniczący Rady poinformował o rozmowach z Państwową Inspekcją Pracy w sprawie prowadzenia szkoleń dla ławników z wydziałów pracy i planowanym

spotkaniu w tej sprawie 29 stycznia 2026 roku w PiP, w którym wezmą udział razem z Panią Dyrektorem Aleksandrą Chudaś.

Przy tej okazji Pan Marian Radoła zaproponował włączenie ZUS do współpracy szkoleniowej, szczególnie w zakresie wypadków przy pracy i ubezpieczeń. Pan Przewodniczący poprosił o przygotowanie konkretnego uzasadnienia do tej propozycji.

8. Przewodniczący Rady poinformował o opiniach departamentów dotyczących propozycji Rady ogłoszenia konkursów na plakat lub grafikę (Uchwała nr 9) oraz na pracę magisterską (Uchwała nr 8) i wyrażonych w nich wątpliwościach co do liczby możliwych uczestników. W konkluzji oświadczył, że kwestia obu konkursów jest na razie otwarta i nie ma pewności, w jakim kierunku podjęte zostaną decyzje. Równocześnie prof. Piotr W. Juchacz zaproponował rozważenie ogłoszenia konkursu dla ławników na esej poświęcony ich doświadczeniom w pełnieniu tej funkcji. Przewodniczący Rady wyraził przekonanie, iż w tym przypadku na pewno nie zabraknie osób, które zechcą wziąć udział w takim przedsięwzięciu.
9. Dyskusja nad zagadnieniem dostarczania przez policję podczas wyborów i wyborów uzupełniających ławników informacji na temat kandydatów na ławników, które wykraczają poza zakres informacji, które należy dostarczyć: np. podawanie informacji o wykroczeniach, które uległy zatarciu, i wpływu tych informacji na rekomendacje przyjmowane przez komisje wyborcze przy radach gmin.

Pan Maciej Sopyło przedstawił sprawę wykładowcy akademickiego i społecznika, którego kandydatura na ławnika do sądu pracy została odrzucona przez radę miasta stosunkiem głosów 2 za do ponad 30 przeciw. Powodem była negatywna opinia komisji oparta na danych otrzymanych z policji o trzech mandatach drogowych sprzed lat (m.in. za brak kierunkowskazu i przekroczenie prędkości o 16-20 km/h) – komisja uznała, że kandydat nie posiada „nieskazitelnego charakteru”.

Przewodniczący Rady wskazał, że środowisko ławników od lat zgłasza, że policja rutynowo przedstawia dane wykraczające poza ostatnie 3 lata, w tym informacje o zatartych ukaraniach, co wpływa na ocenę kandydatów przez komisje sporządzające rekomendacje dla rad gminy.

Pan Marian Radoła podkreślił, że brak ustawowej definicji „nieskazitelnego charakteru” pozwala komisjom na dowolną i często zbyt rygorystyczną interpretację (np. eliminacja kandydata za więcej niż jeden mandat drogowy).

Rada zdecydowała o rozważeniu przygotowania uchwały z rekomendacją dla Ministra Sprawiedliwości do podjęcia działań mających na celu sprecyzowanie, jaki zakres informacji powinien być dostarczony przez policję o kandydacie na ławnika, w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa (np. w szczególności w sprawie zatarcia ukarania za wykroczenia).

10. Powołanie zespołu do sprawy przygotowania konkretnych propozycji wprowadzenia poszerzonego katalogu kar dyscyplinarnych dla ławników (nowelizacja u.p.u.s.p.).
Rada podjęła problem braku elastyczności kar dyscyplinarnych dla ławników. Obecnie prezes sądu może jedynie wystąpić o odwołanie ławnika, co jest środkiem drastycznym. Rada dostrzega potrzebę wprowadzenia kar pośrednich za mniejsze przewinienia, takie jak nieusprawiedliwione spóźnienia lub niestawiennictwo na rozprawie. Przewodniczący Rady zaproponował wprowadzenie dwóch stopni pośrednich, oprócz traktowanego jako ostateczny wniosku o odwołanie ławnika z funkcji.

Rozważano, czy upomnienia powinien udzielać prezes sądu, czy Rada Ławnicza. Przewodniczący Rady opowiedział się za przyznaniem prezesowi nowego narzędzia (elastyczność), ale z obowiązkiem zasięgnięcia opinii Rady Ławniczej, która mogłaby mieć prawo weta w przypadku, gdyby uznała zarzuty za bezzasadne.

Powołano zespół roboczy ds. katalogu kar, w skład którego weszli: Małgorzata Kosicka (jako przewodnicząca zespołu) oraz Maciej Sopyło. Zespół przedstawi propozycję uchwały w tej sprawie na kolejnym posiedzeniu Rady.

11. Przewodniczący Rady ponowił prośbę do członków Rady zaprezentowaną już podczas poprzedniego posiedzenia Rady o zgłaszanie propozycji rekomendacji wprowadzenia ulg i przywilejów dla ławników. Przewodniczący zapowiedział dyskusję na ten temat na kolejnym posiedzeniu Rady.

Przerwa (15 minut)

12. Informacja Przewodniczącego Rady na temat **Opinii nr 4/2025 Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 2025 roku w sprawie obowiązku zawiadamiania pracodawcy o terminie posiedzenia lub rozprawy z udziałem ławnika**. Przewodniczący przypomniał, że Opinia została przygotowana, przedyskutowana i jednogłośnie przyjęta w zarządzonej przez niego - na podstawie § 9.2 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 marca 2025 o powołaniu Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości - głosowaniu obiegowym, a następnie w dniu 8 grudnia 2025 roku przesłana do Pani Naczelnik Agnieszki Stankiewicz z prośbą o przekazanie jej zainteresowanym podmiotom.
13. Rada kontynuowała prace nad projektem nowelizacji **Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 roku w sprawie sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej (Dz. U. z dnia 15 lutego 2006 r.)**.

Przewodniczący Rady oraz Zespołu ds. nowelizacji w/w Rozporządzenia prof. UAM dr hab. Piotr W. Juchacz moderował dyskusję, w ramach której członkowie Rady raz jeszcze przedyskutowali paragraf po paragrafie wszystkie zaproponowane zmiany i dokonali ostatecznych rozstrzygnięć dotyczących przyjętych rozwiązań w miejscach, które tego wymagały.

Podczas dyskusji nad treścią § 3 ust. 2 i 3 **Rozporządzenia** Przewodniczący Rady zaprezentował projekt **Opinii nr 2(6)/2026 w tej sprawie (Załącznik nr 3 do niniejszego Protokołu)**. Rada zaakceptowała **Opinię nr 2(6)/2026 jednogłośnie**.

Oprócz rozwiązań przyjętych w projekcie nowelizacji pojawiła się propozycja Pana Mariana Radoły, aby nie wypłacano rekompensaty za udział w posiedzeniu rady ławniczej osobom, które nie uczestniczą w całych posiedzeniach rad. Rada nie wprowadziła tego punktu do propozycji nowelizacji Rozporządzenia uznając, że jest to zagadnienie szczegółowe, które powinno być regulowane w regulaminie rady ławniczej.

Na zakończenie Przewodniczący Rady zarządził głosowanie:

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości przyjęła Uchwałę nr 1 (21)/2026 jednogłośnie: 7 głosów ZA (Załącznik nr 1 do niniejszego Protokołu).

Treść projektu nowelizacji Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 roku w sprawie sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej (Dz. U. z dnia 15 lutego 2006 r.) stanowi Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1(21)/2026, zaś uzasadnienie nowego brzmienia zaproponowanych zapisów zawarte w Uzasadnieniu do Uchwały nr 1(21)/2026 stanowi Załącznik nr 2 do Uchwały.

14. Dyskusja na temat **Opinii nr 1(5)/2026** Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości w związku z wnioskiem Prezesa Sądu Rejonowego w Pułtusku, (Adm.024.2.2025 z 26 listopada 2025 r.) o wykładnię przepisów dotyczących powoływania rady ławniczej (z art. 175 u.p.u.s.p.) w przypadku zbyt małej liczby ławników w sądzie.

Przewodniczący Rady omówił zagadnienie, którego dotyczy opinia: pytanie o wykładnię w sytuacji zachodzenia kolizji norm, albowiem z jednej strony art. 175 § 1 w pierwszej części przepisu oraz § 3 wskazują na „obligatoryjny charakter rady ławniczej jako samorządu ławniczego, reprezentującego ławników w danym sądzie”, z drugiej strony art. 175 § 1 w drugiej części przepisu jednoznacznie ustala minimalną liczbę członków rady ławniczej na trzy osoby. Przewodniczący zwrócił uwagę, że najważniejsza kwestia dotyczy tego, jakie zaproponować rozwiązania instytucjonalne w sytuacji zbyt małej liczby ławników, aby powołać radę ławniczą. Rada podczas dyskusji zgodziła się na rozwiązania zaprezentowane w Opinii nr 1(5)/2026.

Rada przyjęła Opinię nr 1(5)/2026 jednogłośnie (Załącznik nr 2 do niniejszego Protokołu).

15. Przewodniczący Rady i Pani Sekretarz Rady poinformowali, że Protokół z 6. Posiedzenia Rady został przez nich zatwierdzony i zamieszczony na stronie internetowej Rady.

16. Ustalono termin kolejnego posiedzenia Rady na 23 marca 2026 roku.

17. **Zakończenie obrad: 16.00.**

Protokół zatwierdzili:

Prof. UAM dr hab. Piotr W. Juchacz
Przewodniczący
Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Aleksandra Smoter
Sekretarz
Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości